

ПРИРОДНО-РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Detailed peculiarities of natural and recreational resources of Zhytomyr region. Water, forest, plant and animal resources as a basis for development of eco-tourism are described.

Природно-кліматичні та історичні умови створили в Україні потужну ресурсну базу для розвитку туристично-рекреаційної індустрії та розбудови відповідної інфраструктури. Основними чинниками привабливості рекреаційно-туристичних ресурсів є природа, клімат, мистецтво, історія, харчування, архітектура, релігія. Усі наведені елементи гармонійно взаємодіють між собою, створюючи неповторну атмосферу Житомирщини як одного з найпривабливіших для туристів регіону України.

За наявністю рекреаційних ресурсів Житомирщина посідає одне з провідних місць у державі. Курортно-рекреаційні ресурси області визначаються як ефективний інструмент впливу на поліпшення економічної, соціальної й екологічної ситуації.

Полісся – це край озерних, річкових і лісових ландшафтів. Поверхневі водні ресурси в Житомирській області формуються в основному із місцевого стоку у річковій мережі переважно на власній території, за рахунок атмосферних опадів, а також транзитного стоку, який надходить із суміжних областей. Середня величина річкового стоку складає 3300 млн. куб. м, з них на території області формується 2800 млн. куб. м. В області нараховується 2822 річки загальною протяжністю 13,7 тис. км, із них 329 – довжиною більше 10 км, протяжністю 6692 км і 2493 – довжиною менше 10 км, протяжністю 7062 км.

В структурі гідрографічної сітки великих річок немає, середніх річок вісім: Тетерів, Случ, Ірша, Уборть, Ствига, Словечна, Уж та Ірпінь. Водність рік області досить нерівномірна по сезонах року та кліматичних зонах. Так водність рік в північних районах в 1,5-2 рази вище ніж у південних, до 70 % стоку річок припадає на весняну повінь, або літні паводки і лише до 30% – на решту періоду року.

Водозабезпеченість в області в середній по водності рік становить 2,6 тис.м³ /чол., в маловодний рік – 0,9 тис. м³ /чол. В літню межень значна частина рік в південних районах області пересихає, що робить неможливим забір води без будівництва підпірних споруд, ставків та водосховищ. В області нараховується 54 водосховища, загальною площею 7,6 тис. га та сумарним об'ємом 174,671 млн.м³ [1].

Загальна кількість озер в області – 10, площа дзеркала яких 323,8 га.

На території Житомирської області налічується три гідрологічні заказники. Бальнеологічні ресурси представлені радоновими лікувальними водами, торфовими та сапропелевими лікувальними грязями [2, с. 212].

Житомирська область займає провідне місце в Україні за запасами лісових ресурсів. Загальний запас стовбурової деревини становить понад 200 млн. м³. На кожного жителя області припадає 0,7 га лісів, по Україні – 0,2 га.

Варто зазначити, що землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення складають 136751,63 га.

Основними постійними лісокористувачами є держлісгоспи Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства загальною площею 796,4 тис. га, лісгосподарські підприємства АПК – 299,79 тис. га [1].

Рослинний світ Житомирщини характеризується великою різноманітністю флористичних комплексів і має велике народногосподарське значення.

Усього він налічує близько 1600 видів, із яких підлягають особливій охороні за Бернською конвенцією (1979) 13 видів; занесені до Європейського червоного списку рідкісних видів, які зникають у Всесвітньому масштабі (1991) – 4 види (які зникають у всесвітньому масштабі); занесені до Червоної книги України (2009) – 99 видів; регіонально рідкісні види судинних рослин, які потребують охорони у Житомирській області – 154 види тощо [1]. Отже, є змога розробити пізнавальні ботанічні еколого-орієнтовані маршрути.

Загальна кількість видів тварин, занесених до Червоної книги України станом на 2017 р. складала – 98 видів. Загальна кількість видів тваринного світу на території області, що охороняються – 24 види [1].

Область володіє багатими природними ресурсами. На її території виявлено понад 250 родовищ корисних копалин: мармуру, самоцвітів та ін. На території області видобувається напівдорогоцінне каміння – берил, топаз, кварц. З лікувальною метою використовуються радонові води, рідше – радоново-радієві.

Наявні природно-рекреаційні ресурси Житомирської області є гідною основою для активного розвитку екологічного туризму та його інфраструктури на основі врахування регіональних особливостей. Раціональне та ефективне використання природно-рекреаційних ресурсів Житомирської області надасть можливість значно збільшити прибутковість туристичних підприємств і, у свою чергу, сприятиме наповненню бюджету регіону.

Список використаних джерел:

1. Екологічний паспорт Житомирської області 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecology.zt.gov.ua/EcoPasport2018.pdf>
2. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. посіб. / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с.